

MINISTERSTWO TRANSPORTU,
BUDOWNICTWA I GOSPODARKI MORSKIEJ
Państwowa Komisja Badania Wypadków Lotniczych

Dot. zdarzenia nr: 368/07

UCHWAŁA

Państwowej Komisji Badania Wypadków Lotniczych, w składzie:

Przewodniczący Komisji, przew. posiedzenia.....	LASEK Maciej
Członek Komisji.....	CICHON Michał
Członek Komisji.....	FRĄTCZAK Dariusz
Członek Komisji.....	JEDYNAK Wiesław
Członek Komisji.....	KĘDZIERSKI Jerzy
Członek Komisji.....	ŁOJEK Edward
Członek Komisji.....	MAKOWSKI Tomasz

W dniu 18 września 2012 r., podczas posiedzenia Komisja rozpatrywała okoliczności zdarzenia samolotu ultralekkiego 3X47 Navigator ULS, które miało miejsce 23 sierpnia 2007 r. podczas prób w locie w rejonie lotniska Bielsko-Aleksandrowice [EPBA]. Działając w oparciu o **art. 5 ust. 3 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 996/2010 w sprawie badania wypadków i incydentów w lotnictwie cywilnym oraz zapobiegania im oraz uchylające dyrektywę 94/56/WE** (Dz. U. UE. L. z 2010 r., Nr 295, poz. 35), Państwowa Komisja Badania Wypadków Lotniczych podjęła decyzję o zakończeniu badania.

Przebieg i okoliczności zdarzenia:

Pilot doświadczalny wyposażony w spadochron ratowniczy wykonywał zadanie polegające na sprawdzeniu występowania flatteru w locie z prędkością do 200 km/h CAS na wysokości ok. 2000 m nad lotniskiem EPBA w ramach prób certyfikacyjnych nowej wersji samolotu. Przy prędkości ok. 185 km/h CAS pilot energicznymi wychyleniami lotek prowokował wystąpienie flatteru. Po pierwszej serii wzbudzeń żadne niepokojące zjawisko nie wystąpiło.. Po drugiej serii wystąpiły silne drgania lotek i układu sterowania lotkami trwające ok. 1,5 s (domniemany flatter), po czym wygasły, a pilot stwierdził brak dostatecznej sterowności poprzecznej, przy czym lotki wychylały się w minimalnym zakresie. Używając steru kierunku i przy minimalnych wychyleniach lotek pilot bezpiecznie wylądował. Wstępne oględziny wykazały wybudowanie się konsolki mocowania rury skrętnej układu sterowania lotkami w tunelu środkowym w kadłubie.

Przyczyna incydentu lotniczego:

Przyczyną incydentu było wybudowanie się konsolki mocowania rury skrętnej układu sterowania lotkami w tunelu środkowym w kadłubie wskutek drgań konstrukcji i drgań układu sterowania lotkami, spowodowanych flatterem wymuszonym w ramach prowadzonych prób.

Komisja nie formułowała zaleceń dotyczących bezpieczeństwa.

Nadzorujący badanie

inż. Tomasz Makowski *podpis na oryginale*